

Vaksdal kommune

TILLEGGSINNKALLING LEVEKÅRSUTVALET

Møtedato: 08.03.2022
Møtested: Kommunestyresalen
Møtetid: 12:30 - 14:30

Eventuelle forfall / melding om møtande varamedlem må meldast på [møteportalen](#) eller til Ann Kristin Bolstad epost ann.kristin.bolstad@vaksdal.kommune.no

SAKSLISTE

SAKSNR	TITTEL
07/2022	PLAN FOR LEVE HEILE LIVET REFORMA I VAKSDAL KOMMUNE

4. mars 2022

Ivar Rødland Bergo
Leiar

Vaksdal kommune

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
07/2022	Levekårsutvalet	PS	08.03.2022
	Eldrerådet	PS	
	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	
	Formannskap/plan- og økonomiutvalet	PS	
	Kommunestyret	PS	

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Solrun Hauglum		19/383

PLAN FOR LEVE HEILE LIVET REFORMA I VAKSDAL KOMMUNE

Vedlegg:

Plan Leve heile livet Vaksdal kommune

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Plan for Leve heile livet reforma 2021 – 2024 vert teken til orientering.

Samandrag/konklusjon (kort om saka)

Stortingsmelding 15 (2017 – 2018) «Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre» vart vedteken i Stortinget hausten 2018. Reformperioden starta 01.01.2019 og vil pågå ut 2024 med ulike fasar for planlegging, gjennomføring og evaluering. For å verta prioritert ved søknad om statlege midlar knytt til Leve heile livet, er det ein fordel at kommunen har politisk vedteken plan for lokal gjennomføring av reforma.

Målgruppa for reforma er eldre over 65 år, uavhengig av kvar ein bur og kva funksjonsnivå ein har. Målet med reforma er å skapa eit meir aldersvenleg samfunn der eldre kan leva gode liv, delta i fellesskapet og ha ein trygg, aktiv og verdig alderdom.

Reforma har 5 innsatsområde:

1. Eit aldersvenleg Noreg
2. Aktivitet og fellesskap
3. Mat og måltid
4. Helsehjelp
5. Samanheng i tenestene

Med utgangspunkt i reforma, nasjonale og lokale føringar og styringsdokument og innspel frå

aktuelle aktørar i Vaksdal kommune, er det utarbeida ein plan for Leve heile livet reforma i Vaksdal kommune 2021 – 2024. Planen er lagt ved saka.

Bakgrunn for saka

Det var opprinneleg krav om at kommunane skulle ha utarbeida plan for Leve heile livet innan utgangen av 2020. På grunn av Covid-19 pandemien som vanskeleggjorde arbeidet med reforma, vart reformperioden utsett med eit år, og kommunale planar skulle jobbast med i 2021. Det har siste året komme signal frå det regionale støtteapparatet om at kravet til eigen kommunal plan ikkje lenger er så absolutt, men at ein kan synleggjera korleis ein jobbar med innsatsområda gjennom anna kommunalt planverk. Det kan likevel vera ein fordel med eigen kommunal plan for Leve heile livet når ein søker om utlyste midlar knytt til reforma.

Formelt grunnlag

Vedteken politikk frå Stortinget på området dei seinare åra gjennom fleire stortingsmeldingar. Kompetanseløftet 2020 og Omsorgsplan 2020 med Demensplan 2020 utgjer sentrale delar av fundamentet for eldreforma. I tillegg kjem Folkehelsemeldinga (Meld. St. 19), Legemiddelmeldinga (Meld. St. 28), Primærhelsetenestemeldinga (Meld. St. 6), Meldinga om nasjonal helse- og sjukehusplan (Meld. St. 11) samt handlingsplanar og strategiar. Meld. St. 15 «Leve heile livet», «Fleire år – fleire muligheter – Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn» og St. prop. 15.

Ei rekkje politiske saker i Vaksdal kommune gjennom fleire år knytt til innsatsområda i reforma. Politiske saker knytt til Leve heile livet reforma i perioden frå september 2018 til desember 2021.

Saksopplysningar:

Stortinget vedtok i 2018 Stortingsmelding 15 (2017-2018) «Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre». Reformperioden starta i 2019 og skulle vara ut 2023. Regjeringa vedtok i 2021 å forlenga reformperioden med eit år, d.v.s. ut 2024.

Målgruppa for reforma er eldre over 65 år, uavhengig av kvar ein bur og kva funksjonsnivå ein har. Målet med reforma er å skapa eit meir aldersvenleg samfunn der eldre kan leva gode liv, delta i fellesskapet og ha ein trygg, aktiv og verdig alderdom.

Reforma har 5 innsatsområde:

1. Eit aldersvenleg Noreg.
2. Aktivitet og fellesskap.
3. Mat og måltid.
4. Helsehjelp.
5. Samanheng i tenestene

Reforma skal bidra til at:

- Eldre får fleire gode leveår der dei har god helse og livskvalitet, meistrar eige liv og får den helsehjelp dei treng når dei har trong for det.
- Pårørande ikkje vert utslitne, og at dei kan ha jamn innsats for sine næraste.
- Tilsette opplever at dei har godt arbeidsmiljø der dei får nytta kompetansen sin og får gjort ein fagleg god jobb.

Eldrepolitikk er meir enn helse- og omsorgspolitik. Mange eldre lever fleire tiår som pensjonistar og har aktive og gode liv der dei også ønskjer å delta aktivt og bidra i samfunnet. Folkehelsepolitikk skal bidra til at alle får leva gode liv, også i alderdomen.

Denne reforma har fokus på dei eldre over 65 år for å sikra at det vert tilrettelagt i kommunane og samfunnet på ein måte som er tilpassa den store auken i tal eldre som vil komma i åra framover. Hovudfokus er å skapa eit meir aldersvenleg Noreg og finna nye og innovative løysingar på utfordringar knytt til dei fem innsatsområda.

Eit viktig utgangspunkt er å få spreia dei gode løysingane som alt er prøvd ut i fleire kommunar, og reforma skal sjåast i samanheng med andre relevante nasjonale satsingar.

Helsedirektoratet har det nasjonale gjennomføringsansvaret for reforma. Det regionale støtteapparatet er Statsforvaltaren i Vestland i samarbeid med KS og Utviklingsenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT). Det regionale støtteapparatet har som oppgåve:

- Å mobilisera og engasjera kommunane i fylket.
- Spreia kunnskap om innhald og virkemiddel i reforma.
- Gi tilbod om støtte og rettleiing til utvikling, iverksetting og evaluering av lokalt planarbeid.
- Invitera til læringsnettverk og erfaringsdeling mellom kommunane.

Det er sett saman eit forskarteam frå ulike kunnskapsmiljø som skal evaluera reforma, og det er egne temasider om Leve heile livet på ulike nettsider:

www.regjeringen.no

www.helsedirektoratet.no

www.ressursportalen.no

www.ks.no

www.utviklingsenter.no

www.aldersvennlig.no

Det følgjer ingen nye kommunale oppgåver med Meld. St. 15, og heller ikkje auka ressursar til kommunane som følgje av omlegging av tenester eller forslag i meldinga. Det vert lyst ut tilskot kommunane kan søkja på knytt til innsatsområda.

Vurdering og konsekvensar

Målet med reforma er at kommunane gjennom god informasjon, planlegging og gjennomføring skal leggja til rette for eit aldersvenleg samfunn der eldre kan meistra livet og ha ein trygg, aktiv og verdig alderdom. Dette er eit viktig mål som må ha kontinuerleg fokus i eit samfunn som opplever sterk vekst av tal eldre.

Vaksdal kommune har mange eldre innbyggjarar, og tal og andel eldre vil auka mykje i tiåra framover. Den demografiske utviklinga saman med auka overføring av oppgåver til dei kommunale helse- og omsorgstenestene, vil utforda kommunen. Det vil derfor verta viktig med fokus på å utforma eit samfunn der det er godt å eldast, og der eldre kan bruka ressursane sine og delta i eige liv og i samfunnet.

I Vaksdal kommune har det i ei årrekkje vorte jobba med utvikling og tiltak innanfor dei fem innsatsområda. Kommunedelplan helse og omsorg danna eit godt grunnlag, og det var breid involvering i prosessen rundt planen. Prosjektorganiseringa «Lev Vel i Vaksdal» hadde fokus på utvikling og kompetanseheving innanfor innsatsområda og involverte breidt innan dei ulike tenesteområda samt brukarar, pårørande og råd og utval.

Kommunen har heilt frå oppstart av reforma delteke på konferansar, temamøte, dialogmøte og webinar knytt til Leve heile livet- satsinga. Politikarar, brukarrepresentantar og råd og utval har

delteke både i noverande og førre kommunestyreperiode, og særleg Eldrerådet har hatt ei sentral rolle i drøfting og planlegging. Det er søkt om og tildelt tilskot til aktuelle arrangement og tiltak som t.d. fellesmiddag/måltid for eldre og digital rettleiing for eldre samt kompetansehevande tiltak.

Det har vorte gjennomført mykje kompetanseheving i form av kurs, vidareutdanning, webinar, nettverk og ABC-kursrekker. Det meste av dette i regi av det regionale støtteapparatet for Leve heile livet satsinga og Vestlandsprosjektet/e-helse Vestland. Nokon av desse tiltaka har vore spesifikt for helsepersonell, medan andre har hatt deltaking frå alle tenesteområde, og frå politisk nivå og brukarråd/-representantar.

Det har vore krevjande å jobba med planprosess midt inne i ein pandemi med strenge smitteverntiltak. Periodevis stort fråvær samstundes som ein skal håndtera stadig nye forskrifter og prosedyrar, har krevd sterkt fokus på dagleg drift for å sikra lovpålagde tenester. I tillegg har sentrale aktørar i planarbeidet vore fråværande p.g.a. sjukdom og vakante stillingar i nesten heile 2021.

Hausten 2021 var det litt mindre smitte og smitteverntiltak, og me fekk gjennomført dialog- og innspelmøte med deltaking frå politikarar og administrasjon, råd og utval, pensjonistlag og representantar frå brukarar og frivilligheit samt representantar for tilsette og aktuelle fagmiljø. Kommunale råd og dei tre pensjonistlaga har vore aktive, og pensjonistlaga i kommunen har gått saman om felles innspel til plan for Leve heile livet satsinga. Vaksdal Eldreråd sitt engasjement i prosessen bør framhevast. Dei har vore svært deltakande og aktive, både ved drøftingar og webinar/samlingar og også som pådrivar for brukarmedverknad og utvikling av aldersvenleg og universelt utforma samfunn.

Innspel frå dialog-/innspelmøtet, andre møtefora og samla innspel frå dei tre pensjonistlaga er gjennomgått og sortert etter innsatsområde. Dei mest relevante er presentert i kulepunkta under kvart innsatsområde i planen. I tillegg til desse, har det i prosessen også komme nyttige innspel som er tekne direkte opp med aktuelle fagområde eller avdelingar og har vorte nytta i det kontinuerlege arbeidet med kvalitetsforbetring og tenesteutvikling.

Gjennom det arbeidet som har pågått i ei årrekke i Vaksdal kommune med kvalitets- og tenesteforbetring, har me eit godt grunnlag for å skapa eit aldersvenleg samfunn der det er godt å eldast, og der eldre kan oppleve meistring og deltaking og vera trygge for at dei får gode tenester når dei treng det. Det krev stor grad av samarbeid og samspel og er ikkje noko eit fag- eller tenesteområde kan stå for åleine. Tiltaka i planen ansvarleggjer alle tenesteområda i kommunen, administrasjon, politikarar, brukarar og pårørande, frivillige og lokalsamfunn.

Me ser tydeleg samanheng og «ein raud tråd» gjennom planverk og tiltak frå Kommunedelplan helse og omsorg (2015 – 2030) fram til plan for Leve heile livet, noko dette sitatet frå føreordet i kommunedelplanen viser: «Kommunen kan ikkje åleine løysa dei store utfordringane. For å oppnå god folkehelse, trivsel, lite sosiale skilnader og mest mogleg rett og rettferdig helse- og omsorgsteneste, må alle delta og spela på lag i det som vert eit felles prosjekt. Lukkast me med det, kan me nå visjonen «Aktivitet, deltaking og meistring heile livet».»

Kommunedirektøren vurderar det som positivt å ha ein eigen plan for Leve heile livet- satsinga som saman med andre aktuelle planar og temaplanar vil gi retning for korleis kommunen og Vaksdalssamfunnet kan utvikla seg til å verta meir aldersvenleg. Dette arbeidet er tverrsektorielt og inkluderar heile samfunnet med innbyggjarar, frivillige og lokalsamfunn. Satsingsområde og tiltak frå planen vert følgt vidare opp i aktuelle temaplanar, Handlingsprogram med økonomiplan for fireårsperioden og Årsbudsjett med mål for året.

VAKSDAL KOMMUNE

Plan for Leve heile livet reforma i Vaksdal kommune 2021 – 2024

1.0 Innleiing

Leve heile livet reforma er ei kvalitetsreform for eldre. Målgruppa er eldre over 65 år uavhengig av om ein bur heime eller på institusjon. Hovudfokuset er å skape eit meir aldersvenleg Noreg. Alle sektorar må bidra for å skape eit aldersvenleg samfunn der eldre kan vera aktive og sjølvstendige. I reforma er det presentert 5 innsatsområde med til saman 25 døme på gode løysingar. Fleire kommunar har allereie gode løysingar for dei eldre, men løysingane spreiaast ikkje nok mellom kommunane. Reforma skal leggje til rette for at kommunar, helseforetak og andre kan lære av kvarandre og implementere gode og innovative løysingar i tenestene. Tiltaka skal bidra til at eldre kan vera aktive, delta og meistra livet lenger og vera trygg på å få tenester når dei har behov for det. Pårørande skal kunne bidra utan å bli utslitne, og tilsette skal bidra med sin kompetanse i tenestene.

Formål og avgrensingar

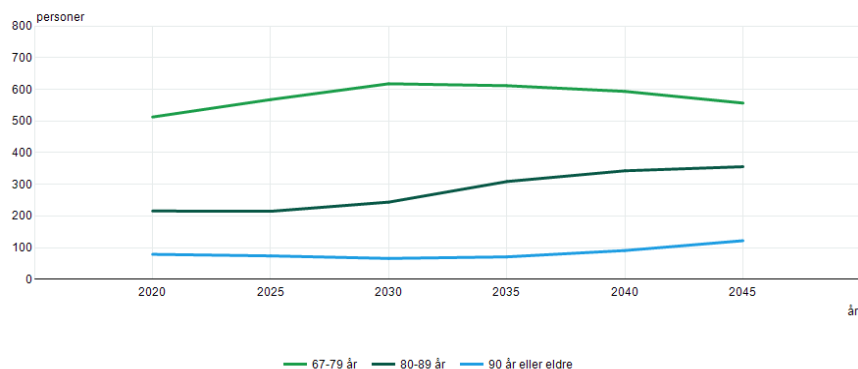
Kommunen skal kartleggje korleis det ser ut i eigen kommune knytt til dei ulike fokusområda og identifisere utfordringar som ein kan finne nye og innovative løysingar på. Ein skal sjå til andre kommunar og kva dei har gjort og få innspel frå relevante aktørar. Formålet er å utvikle eit aldersvenleg samfunn og betre kvalitet på dei følgjande fem innsatsområda:

- Aldersvenleg Norge
- Aktivitet og fellesskap
- Mat og måltid
- Helsehjelp
- Samanheng i tenestene

Utfordringsbiletet i kommunen

I Vaksdal kommune er det 281 innbyggjarar som er over 80 år. Fram mot 2040 forventar ein at dette talet aukar betrakteleg, og prognosen er at det er 434 innbyggjarar over 80 år i 2040.

12882: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Vaksdal, Hovedalternativet (MMMM).

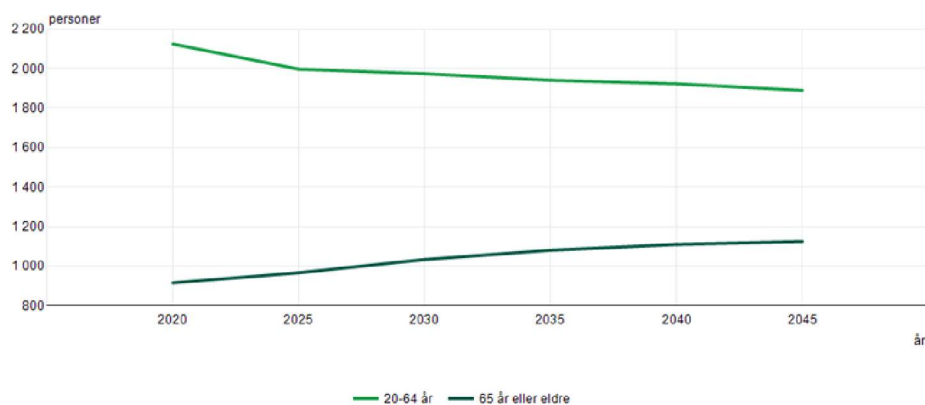
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Som ein naturleg konsekvens av at det blir fleire eldre, kjem førekomsten av demens til å auke. Dette krev at ein må utvikle tenester og leggje til rette for at det blir fleire eldre med hjelpebehov. Like viktig er det at resten av samfunnet må leggjast til rette slik at flest mogleg kan bu i eigen heim, og samtidig kunne vera aktive og delta i samfunnet. Det å utvikle demensvenleg og aldersvenleg samfunn kan også vera positivt for andre innbyggjarar med behov for universell utforming.

Framtidsutsiktene viser også at det blir færre innbyggjarar i arbeidsfør alder, samtidig som me får auke i tal eldre. Manglande arbeidskraft er allereie ei utfordring, og det blir aukande fram mot 2045. Det gjer at me må tenkje annleis og innovativt og finne andre måtar å yte tenester på. Bruk av ulike hjelpemiddel og teknologi kjem til å vera viktig, men også det å stimulera og støtta bidrag frå pårørande og frivillige blir særleg viktig.

12882: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter alder og år. Vaksdal, Hovedalternativet (MMMM).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Helsesektoren er i endring. Ønska utvikling er at pasienten skal få tenester der han bur. Dei nye måtane å tilby utredning og behandling på, gjer at ting må organiserast anleis. Det blir sett større krav til kommunane ved at oppgåver som tidlegare blei utført på sjukehus, no skal gjerast heime hos pasienten.

Ei anna utvikling er at stadig fleire tenester blir digitalisert, og at ein tek i bruk velferdsteknologiske løysingar i helse- og omsorgstenestene. At stadig fleire område blir digitalisert, kan vera ei utfordring for mange eldre, då ein må ha ressursar til å følgje med på utviklinga og kunne nytte seg dei nye verktøya. Digital utanforskap er viktig å vera merksam på og motverke slik at alle, uansett alder og utfordringar, kan meistre livet sitt og kunne delta i samfunnet.

Eldre over 65 år er ei samansett gruppe, og dei fleste er friske og aktive innbyggjarar. Derfor må ein ha fokus på førebyggjande og helsefremmande tiltak, slik at eldre kan halde seg friske lengst mogleg. Eldre har mykje erfaring og kan vera ein ressurs i eit samfunn ved å bidra og dele sin kunnskap. Ein må leggje til rette for at dei kan delta og medverke der det er aktuelt.

På individnivå er det viktig at brukar er involvert og kan medverke som mottakar av tenester eller som ein del av eige pasientforløp. Ved å ta i bruk «kva er viktig for deg» filosofien kan ein leggje til rette for at brukar kan komme fram med sine synspunkt slik at dei som gir tenester, kan få betre innsikt i brukar sine behov og ønskje.

«Brukermedvirkning er et sentralt begrep i helse- og omsorgstjenesten. Det er både en demokratisk rettighet og et mål. Brukermedvirkning er hjemlet i pasient- og brukerrettighetsloven paragraf 3-1 om rett til medvirkning. Brukermedvirkning er helsefremmende og bidrar til mestring og motivasjon ved at brukere setter egne mål» (Hva er viktig for deg? - En retningsendring - FHI)

2.0 Prosess og medverknad

Reforma har ulike fasar. Reformperioden var i utgangspunktet 5 år, men er utvida med ytterlegare 1 år, det vil sei ut 2024.:

- Fase 1 Forberedelser og oppstart (2019)
- Fase 2 Kartlegging og planlegging (2019 – 2021)
- Fase 3 Implementering og gjennomføring (2021 – 2024)
- Fase 4 Evaluering og forbedring (2024)

Vaksdal kommune har gjennom ei årrekke jobba med innsatsområda i reforma. Saker knytt til reforma har vore oppe fleire gonger i råd og utval sidan første orienteringssak i september 2018. Vaksdal Eldreråd har vore deltakande i heile perioden og har kobla på pensjonistlaga i kommunen.

Det har vore breid deltaking på møte, opplæring, kurs, webinar og læringsnettverk knytt til reforma både i nasjonal regi og i regi av det regionale støtteapparatet frå hausten 2018. Politikarar, brukarrepresentantar/-råd, frivilligheit, administrasjon og leiarar og tilsette frå alle tenesteområda har delteke. Representantar frå kommunen har fleire gonger hatt innlegg om arbeidet med reform og tiltak i Vaksdal kommune.

I oktober 2021 var det dialog-/innspelmøte i Turbinen med sentrale aktørar (politikarar, råd/utval, pensjonistlag, representantar frå frivillige og frå administrasjon og tilsette i aktuelle fagmiljø/tenesteområde). I forkant av møtet hadde det vore ein prosess i pensjonistlaga i kommunen. Dei stilte på møtet med felles innspel til planen og hadde innlegg der dette vart presentert.

Aktuelle innspel frå møtet, frå gruppearbeid og innleverte notat, samt det som har komme fram under andre møte/drøftingar er gjennomgått og systematisert under innsatsområde. Dei mest aktuelle er presentert i planen som kulepunkt under kvart innsatsområde.

Under mål og strategiar er innsatsområde aktivitet og fellesskap slått saman med mat og måltid, og innsatsområda helsehjelp og samanheng i tenester vert også presentert saman. Dette fordi det er fleire overlappingar mellom dei når det kjem til strategi og tiltak, noko som gjer det naturleg å sjå dei under eitt.

Sentrale føringar

- En kvalitetsreform for eldre: «Leve hele livet» (Stortingsmelding 15: 2017-2018)
- Regjerings strategi for eit aldersvenleg samfunn: «Fleire år - fleire muligheter» (Regjeringa 2016)
- Folkehelsemeldingen; Gode liv i eit trygt samfunn (Stortingsmelding 19: 2018 – 2019)
- Folkehelsemeldingen; God helse – felles ansvar (Stortingsmelding 34: 2012 – 2013)
- Mestring og muligheter (Stortingsmelding 19: 2014 – 2015)
- Morgendagens omsorg (Stortingsmelding 29: 2012 – 2013)
- Fremtidens primærhelsetjeneste: nærhet og helhet (Stortingsmelding 26: 2014 – 2015)
- Omsorg 2020
- Demensplan 2025
- Kompetanseplan 2025
- Nasjonal ernæringsstrategi: God og riktig mat hele livet (2021)
- Lindrende behandling og omsorg: “Vi skal alle dø en dag, men alle andre dager skal vi leve” (Stortingsmelding 24: 2019 - 2020)
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten (2019)

Lokale føringar:

- Kommuneplanen sin samfunnsdel og arealdel
- Kommunedelplan helse og omsorg «Aktivitet, deltaking og meistring heile livet» 2015 – 2030
- Handlingsprogram og økonomiplan for 4 års perioden
- Årsbudsjett med mål og tiltak for året
- Kompetanseplanar

3.0 Mål og strategiar

Strategi 1: Eit aldersvenleg Vaksdal

Me blir stadig fleire eldre fordi me lever lenger enn før. Mange eldre er ressurssterke og ønskjer å vera aktive og delta, og samfunnet må leggje til rette for at dette er mogleg. Dette gjeld på alle område frå fysiske omgjevnadar til digitalisering av tenester. Dei fleste ønskjer å klare seg sjølv og ta ansvar for eiga helse og eigen livssituasjonen.

Å utvikle eit aldersvenleg samfunn krev innsats på tvers av nivå og tenesteområde. Friske eldre kan vera ein ressurs som kan bidra i ulike tiltak saman med andre frivillige.

Innspel frå dialogmøte og pensjonistlaga i Vaksdal kommune:

- Universell utforming som tek omsyn til at innbyggjarar i Vaksdal kommune skal klare seg mest mogleg sjølv og kunne delta i samfunnet. Ta omsyn til dette ved bygdeutvikling
- Transporttilbod er viktig i ein langstrakt kommune
- Bustadpolitikk som tek omsyn til behovet for ulike typar bustadar i ulike livsfasar
- Utvikle naturlege møteplassar, gjerne knytt til ulike bygder

Tiltak	Ansvar	Tidsrom	Døme på tiltak
Tilrettelagt transporttilbod	Politikarar Kommunedirektør	2022 - 2024	Dialog med kommunale og fylkeskommunale aktørar
Leggje til rette for bustadutvikling i kommunen	Politikarar Tenesteområde Digitalisering, innovasjon og samfunn	Kontinuerleg 2021-2023	Ta omsyn til universell utforming ved planlegging Ta omsyn til krav om fellesareal og krav i arealplanar Nybygg ved Ressurscenter på Vaksdal

Bidra til aldersvenleg samfunn	Kommunedirektør Tenesteområde Digitalisering, innovasjon og samfunn Eldreråd Råd for menneske med nedsett funksjonsevne Pensjonistlag Idrettslag Næringssselskapet	Kontinuerleg	Vurdera seniortråkk Tilrettelagde turstiar Universelt utforma kommunale bygg Kartlegging av eksisterande bygg ved rehabilitering Møteplassar i bygdene Bidra til moglegheit for fritidsaktivitetar for alle Dialog med næringslivet i kommunen om aldersvenleg samfunn
System for medverknad knytt til aldersgruppa	Kommunalsjef og einingsleiar Helse og meistring	Kontinuerleg	Eldrerådet Råd for menneske med nedsett funksjonsevne Brukarutval for institusjonane Møte/fora for innspel og dialog Pårørandeutval og pårørandemøte Brukar- og pårørandeundersøkingar Nytte Digi – helse som eit verktøy for dialog med brukarar/verge/pårørande
Bidra til auka digital kompetanse i målgruppa	Tenesteområde Oppvekst og kultur i samarbeid med stab og andre tenesteområde	Kontinuerleg	«Datahjelpa» som er eit møte mellom generasjonar og samarbeid med frivillige
Koordinert demensomsorg	Tenesteområde Helse og meistring Tenesteområde Oppvekst og kultur med Frivilligsentralen	Kontinuerleg	Vidareutvikle Ressursenteret på Vaksdal Kommunalt demensteam Samarbeid med frivillige om ulike tiltak Aktivitetsvenn Ulike meistringsgrupper Byggje opp kompetanse om demens i alle aktuelle avdelingar
Demensvenleg samfunn	Tenesteområde Helse og meistring i samarbeid med næringsliv Næringssselskapet	2023 - 2024	Informasjon om demens og samhandling og kommunikasjon med menneske med demens til aktuelle aktørar, til dømes butikkar og taxinæringa

Strategi 2: Aktivitet, fellesskap, mat og måltid

Mange eldre opplever tap av nære personar. Når ein pensjonerer seg, mister ein kollegaer, og ein kan utover i alderdomen oppleve at ektefelle eller andre kjære fell frå. Dette kan føre til einsemd, og ein ha større behov for tilrettelagde møteplassar og aktivitetar. For lite eller feil type mat kan gjere eldre utsette for fysiske og psykiske plager, eller at ein orker mindre og får dårlegare trivsel. Fysisk aktivitet, sosialt fellesskap og nok og riktig mat kan beskytte mot ei rekke helseplager og kan redusere dødelegheit.

Innspel frå dialogmøte og pensjonistlaga i Vaksdal kommune:

- Viktig med møteplassar, både formelle og uformelle
- Nytte og rekruttere frivillige, gjerne unge eldre, til ulike tiltak og aktivitetar
- Nytte og rekruttere frivillige og pårørande/venner som kan bidra
- Viktig å identifisere einsame eldre med behov
- Informasjon om ulike aktivitetstilbod og kulturtilbod må kome ut til dei eldre

DATAHJELPA

- For deg som treng hjelp med det digitale
Kurs og datakafé 28.oktober
 - Bruk av nettbrett og mobiltelefon -og kva er ein app?
 Tid: torsdag 28. oktober kl 11.45
 Stad: Biblioteket på Dale
 Påmelding til innbyggjarservice: 56 59 44 00

Tiltak	Ansvar	Tidsrom	Døme på tiltak
Stimulere til matfelleskap	Lokalt næringsliv Frivilligheit og organisasjonar Tenesteområde Oppvekst og kultur Tenesteområde Helse og meistring	2022 - 2024	Tilbod om måltid på lokale kafear Felles middag arrangert av frivillige, og i samarbeid med Frivilligsentralen Tilbod om felles middag/måltid på dagsenter og i fellesareal

Stimulere til aktivitetar for alle	Idrettslag/turlag Frivillige organisasjonar Tenesteområde Oppvekst og kultur Tenesteområde Helse og meistring	2022 - 2024	Trimgruppe/turgrupper for eldre Ulike aktivitetar for eldre i frivillige organisasjonar Ulike arrangement hos Frivilligsentralen, Bibliotek og Kulturavdelinga Bidrag frå valfag på ungdomsskulen "Innsats for andre" Bidrag frå Livsgledebarnehagar Bidrag frå Den kulturelle spaserstokken Aktuelle verktøy som t.d. Friskus Transport Informasjonsmateriell om ulike tilbod på strategiske plassar.
Stimulere til frivillig innsats	Alle tenesteområde	2022 - 2024	Tilby lokale til frivillige Rekruttering av frivillige Kommunale tenester samarbeider med frivillige om tiltak
Identifisere sårbare grupper/individ	Tenesteområde Helse og meistring Fastlegar	Kontinuerleg	Førebyggjande heimebesøk Ernæringskartlegging av brukarar Ulike typar kartleggingar utført av fastlegar
Utvikle god ernæringspraksis	Tenesteområde Helse og meistring Fastlegar/tilsynslegar	Kontinuerleg	Årleg kartlegging, risikovurdering, måltidsrytme, brukarundersøkingar Eventuelt revidera rutine Individuelt tilrettelagde måltid fordelt gjennom døgnet på institusjon Kompetansetiltak for tilsette Brukarpanel/samarbeid med leverandør

Strategi 3: Helsehjelp og samanheng i tenestene

Førebygging, tilrettelegging og tidleg innsats kan utsetje helseplager og bidra til at eldre meistarar sjukdom og nedsett funksjon betre, og dermed kan bu lenger heime. Dersom det ikkje blir sett i verk nødvendig og tidleg innsats, kan små plager utvikle seg og gi funksjonsvanskar. Det er nødvendig at ein har personale med god kompetanse som kan identifisere og gje tidleg og riktig helsehjelp.

Tilgang til nødvendige hjelpemiddel er viktig når behovet for dei kjem. Kommunen har eige lager for enkle hjelpemiddel til korttidsutlån. Enkelte hjelpemiddel kan ein få vedtak på gjennom Nav.

Bruk av velferdsteknologi som erstatning eller supplement til andre tenester kan gjera at fleire kan bu lenger heime. Bruk av rett teknologi kan føra til meir meistring og tryggleik for brukaren og tryggleik og avlastning for pårørande. Ein del teknologi, som velferdsteknologi, er enkel i bruk for dei som mottak tenestene ved at det blir sendt passive varsel automatisk. Det er viktig at den enkelte får opplæring og oppfølging i bruk av utsyr dei får.

Dersom ein har behov for helse og omsorgstenester, skal eldre og deira pårørande oppleve samanheng i tenestetilbod med gode overgangar mellom eigen heim, sjukehus og institusjon. Ein skal oppleve at dei ulike tenestene samarbeider, og at det er kontinuitet i tilbodet. Ein skal få tenester som er tilpassa det behovet ein har, og pårørande skal kjenne seg ivaretatt og få støtte i sitt bidrag som pårørande.

Innspel frå dialogmøte og pensjonistlaga i Vaksdal kommune:

- Viktig at ein har tilgang til informasjon om kva tilbod og tenester som finst.
- Tenester må henge saman slik at ikkje brukarar og pårørande må koordinera alt sjølv
- Fastlegen har ei viktig rolle
- Viktig at ein får lett tilgang til nødvendige hjelpemiddel
- Vitig å ha tilbod om rehabilitering og at ein har fysioterapeutar og ergoterapeutar
- Viktig å ha eit tilbod knytt til den psykiske helsa, spesielt for dei som lever aleine

Tiltak	Ansvar	Tidsrom	Døme på tiltak
Vidareutvikle og byggje ut tilboda på alle nivå i omsorgstrappa	Kommunedirektør og kommunalsjefar	Kontinuerleg	Ta omsyn ved endringar og utarbeiding av planar
Gode pasientforløp	Tenesteområde Helse og meistring	2022 - 2023	Delta i nettverk for gode pasientforløp
Førebyggjande tiltak for å hindre utvikling av dårleg helse eller sjukdom	Tenesteområde Helse og meistring Tenesteområde Oppvekst og kultur	Kontinuerleg	Treningsgrupper Sosiale arrangement i regi av kommunen og frivillige organisasjonar Førebyggjande heimebesøk
Ulike rehabiliteringstilbod	Avdeling for tverrfagleg helse Kortidsavdeling	Kontinuerleg	Rehabiliteringstilbod i eigen kommune og i samarbeid med andre kommunar Kvardagsrehabilitering og kvardagsmeistring Gruppetilbod og meistringsgrupper

Ta i bruk nye metodar og verktøy for betre kvalitet på tenester	Tenesteområde Helse og meistring Tenesteområde Oppvekst og kultur	Kontinuerleg	Nytta kunnskapsbasert praksis Delta i Kunnskapskommunen som gjev tilgang på kunnskapsoppsummeringar og ny forskning
Ei dør inn til tenestetilboda i kommunen og sikra gode overgangar mellom kommunale tenester	Forvaltningskontor Aktuelle avdelingar i tenesteområde Helse og meistring	Kontinuerleg	Ansvarsgrupper Team-møte/tverrfagleg innsats Kartleggingssamtaler ved oppstart av tenestetilbod og flytting mellom ulike tenestenivå Gje tilbod om primærkontakt til tenestemottakarar Tilby ulike avlastingstilbod/dagsentertilbod Tilby jamnlege pasient- og pårørandesamtaler ved heildøgnsstilbod
Sikra god dialog mellom dei ulike aktørane	Tenesteområde Helse og meistring	Kontinuerleg	Delta i Samarbeidsrådet, underutval og helsefellesskap for Helseforetaket og kommunane Delta på ulike nettverk og samarbeidsfora Bruke digitale kommunikasjonsverktøy: e-meldingar, videomøte og samkonsultasjonar
Sikre gode overgangar mellom sjukehus og kommunen	Tenesteområde Helse og meistring Fastlegar	Kontinuerleg	Delta i samarbeidsorgan mellom Helseforetaket og kommunane Delta i nettverk for pasientforløp
Ta i bruk velferdsteknologi/ e-helse løysing	Tenesteområde Helse og meistring Tenesteområde Digitalisering, innovasjon og samfunn	2022 - 2024	Innføre og drifte teknologiske løysingar som ein har behov for i eigen kommune Vegleie om teknologiske hjelpemiddel som ein kan kjøpe sjølv
Styrke kompetanse hos tilsette knytt til framtidige behov	Kommunalsjef, einingsleiar og avdelingsleiarar i tenesteområde Helse og meistring Stab TV/HTV	Kontinuerleg	Strategisk kompetanseplan for kommunen Årleg revidering av kompetanseplan for helse og meistring
Delta i nettverk med andre kommunar og Helseforetak	Tenesteområde helse og meistring	Kontinuerleg	Samarbeidsråd med underutval Helsefellesskap E- helse Vestland Kunnskapskommunen Andre aktuelle nettverk, til dømes KS kommunalsjef nettverk.

Leve heile livet!